

Etter liste

Deres ref.:
Vår ref.: 16/5742-1
Saksbehandler: Ingvild Felling Meyer
Dato: 18.02.2016

Høringsbrev - Nasjonal faglig retningslinje for diabetes

Helsedirektoratet sender på høring forslag til ny nasjonal faglig retningslinje for diabetes. Denne vil erstatte gjeldende nasjonale faglige retningslinje for «Forebygging, diagnostikk og behandling av diabetes» (IS-1674) fra 2009. Retningslinjen er tilpasset-, og publiseres i digitalt format.

Avgrensning

Hovedfokuset i den reviderte retningslinjen er tidlig diagnose og forebygging av komplikasjoner ved etablert diabetes, avgrenset til personer over 18 år. For barn og unge med diabetes vises det til Norsk Barnelegeforenings egen retningslinje for diabetes i alderen 0-18 år. Den reviderte versjonen beskriver også tiltak for personer som etter risikovurdering klassifiseres å ha høy risiko for å utvikle diabetes.

Hovedmålgruppen for retningslinjen er fastleger og annet helsepersonell ansatt i kommunale helse- og omsorgstjenester, og beslutningstakere i helse- og omsorgsadministrasjon både kommunalt og regionalt. I revisjonen er det lagt vekt på å beskrive henvisnings- og samhandlingsrutiner med spesialisthelsetjenesten med den hensikt å styrke fastlegers kompetanse og trygghet i å håndtere stadig flere pasienter med diabetes og annen kronisk sykdom som hovedsakelig følges i kommunene. Denne avgrensningen fører også til at hovedvekten av anbefalingene gjelder personer med diabetes type 2.

For å understøtte Samhandlingsreformens mål om et *sømløst tjenesteforløp*, er spesialisthelsetjenesten også målgruppe for retningslinjen. Personer med diabetes vil ofte alternere mellom primær- og spesialisthelsetjenesten etter sykdommens forløp og grad av komplikasjoner, og retningslinjen inneholder derfor informasjon om ansvarsfordeling mellom tjenestene og noen utvalgte prosedyrer for behandling på sykehus (som behandling av diabetiske fotsår og tolking av fundusfoto).

Retningslinjens innhold

Den reviderte retningslinjen inneholder følgende 12 kapitler:

- **Diagnostikk av diabetes, risikovurdering og oppfølging av personer med høy risiko for å utvikle diabetes**

Helsedirektoratet

Avdeling minoritetshelse og rehabilitering

Ingvild Felling Meyer, tlf.: 46956721

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

- **Oppfølging, utredning og organisering av diabetesomsorgen**
- **Kommunikasjon, mestring og motivasjon ved diabetes**
- **Levevaner ved diabetes og behandling av overvekt og fedme**
- **Medikamentell blodsukkersenkende behandling av diabetes**
- **Medikamentell forebygging av makrovaskulære senkomplikasjoner ved diabetes**
- **Diabetisk fot og nevropati**
- **Nyresykdom ved diabetes**
- **Retinopati og øyescreening ved diabetes**
- **Psykiske lidelser og diabetes**
- **Svangerskap ved kjent diabetes**
- **Bakgrunn for revisjonen, målgrupper, arbeidsgrupper og metode**

Nasjonal faglig retningslinje for svangerskapsdiabetes er skilt ut som en egen retningslinje og vil sendes på ekstern høring i løpet av våren 2016. Denne retningslinjen vil også bli publisert elektronisk.

Metode og elektronisk publisering

En nasjonal faglig retningslinje skal være normerende og retningsgivende, og gi anbefalte handlingsvalg for virksomheten. Publikasjonen skal reflektere hva som er god faglig praksis basert på tilgjengelig faglig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget for retningslinjen omfatter pasient- og brukerkunnskap, erfaringsbasert kunnskap og forskningsbasert kunnskap (Figur 1). Kunnskapen som legges til grunn vurderes på bakgrunn av verdier, ressurser, kriterier for prioriteringer, lover og forskrifter. Også helseøkonomiske konsekvenser av anbefalingene er vurdert med hensyn til kost-nytte.

Foruten ny metodikk for å gradere evidens og en mer transparent prosess for hvilke vurderinger som ligger bak hver anbefaling, vil den elektroniske presentasjonen medføre en ny måte å tilnærme seg retningslinjen på. Anbefalingene og praktisk informasjon er løftet frem, mens bakgrunn, rasjonale og elementer som har vært diskutert i vektingen av styrken på anbefalingen, ligger som klikkbare faner. Informasjonen i disse bakenforliggende lagene er ikke nødvendig å lese for å forholde seg til anbefalingen og følge denne.

Hensikt og fokusområder for høringen

Vi ønsker tilbakemeldinger vedrørende faglige innhold, innspill om eventuelle områder som er utelatt eller burde vært mer inngående omhandlet, og innspill som omhandler generell lesbarhet og anvendelighet.

Anbefalinger det særlig ønskes tilbakemelding på:

1. **Hovedkapittel:** *Diagnostikk av diabetes, risikovurdering og oppfølging av personer med høy risiko for å utvikle diabetes*

Underkapittel: *Hvordan finne uoppdaget diabetes og personer med høy risiko for å utvikle diabetes og Oppfølging av personer med høy risiko for å utvikle diabetes*

Vi ønsker tilbakemelding på:

- flytdiagrammet «*Risikovurdering og diagnostikk av diabetes*»
- involvering av kommunale, private og frivillige aktører i oppfølging av høyrisikogrupper (HbA1c mellom 6,0 – 6,4 %), og at fastlegen har hovedansvaret for koordinering av livsstilsveiledningen.

2. **Hovedkapittel:** *Kommunikasjon, mestring og motivasjon ved diabetes*

Underkapittel: *Hvordan oppnå en god behandlingsrelasjon*

Vi ønsker tilbakemelding på:

- de foreslåtte spørsmålene som kan stilles ved diagnosetidspunkt og i senere kontroller.

3. **Hovedkapittel:** *Diabetisk fot og nevropati*

Underkapittel: *Diabetisk fotsår: Forebygging, henvisning og oppfølging*

Vi ønsker tilbakemelding på:

- gjennomførbarhet på anbefalingen: *Trykkavlastning og risiko for fotsår*

- gjennomførbarhet på anbefalingen: *Henvisning og oppfølging av diabetiske fotsår i multidisiplinært fotsårteam*

4. Vi har ønsket å fremheve prosedyrene som er viktige å gjennomføre under årskontrollen, som testing med monofilament, testing av U-AKR/eGFR, samt henvisning til øyelege. For noen av disse prosedyrene har vi laget grafiske flytdiagrammer for testprosedyrer, tolkning av resultat og videre oppfølging/henvisning.

Vi ønsker tilbakemelding på (se i Tilbakemeldingsskjema for angivelse om hvor disse ligger):

- informasjonsskriv: «*Monofilament – undersøkelse for nevropati og risiko for diabetisk fotsår*»

- flytdiagrammet: «*Algoritme for vurdering av eGFR og u-AKR ved diabetes mellitus*»

I tillegg til disse grafiske fremstillingene av prosedyre-anbefalingene, ønsker vi også en tilbakemelding på:

- flytdiagrammet: «*Blodsukkersenkende behandling ved diabetes type 2*»

Den språklige gjennomgangen av retningslinjen vil bli fullført samtidig med endringene ekstern høring vil medføre. Tilsvarende er heller ikke referanselistene ferdig formatert. Dette vil også bli fullført før endelig publisering.

Retningslinjen (høringsutkastet) leses kun elektronisk på følgende side på helsedirektoratet.no:

<https://helsedirektoratet.no/horinger/diabetes>

Det bes om at alle innspill gis ved å bruke det oppsatte Tilbakemeldingsskjema (som lastes ned på høringssiden: <https://helsedirektoratet.no/horinger/nasjonalt-faglig-retningslinje-for-diabetes>). Det er også åpent for å gi generelle overordnede innspill på format og brukervennlighet.

Høringsinnspill sendes til: **postmottak@helsedir.no**, med referanse «**16/5742 Høring: Nasjonal faglig retningslinje for diabetes**»

Høringsfristen er **13. mai 2016**

Vennlig hilsen

Svein Lie e.f.
divisjonsdirektør

Bente Moe
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk